

Na euthanasie minder rouwklachten bij nabestaanden dan na zelfdoding

Herdenkingsboom vol met harten uitgevoerd in diverse materialen, ieder hart is een symbool van iemand die overleden is. Beeld ANP / Arie Storm Fotografie

Bij de beslissing om wel of geen euthanasie te verlenen aan psychiatrische patiënten, zouden artsen meer rekening moeten houden met het verdriet en de rouwklachten van nabestaanden.

Maurice Timmermans 15 september 2022, 13:10

Het is voor het eerst dat onderzoekers het rouwproces in kaart brengen van partners van psychiatrische patiënten, die of via zelfdoding of euthanasie om het leven kwamen. De overledenen kampten meestal met zware depressies of psychoses.

Zelfdoding komt bij deze groep het meeste voor. In 2020 pleegden 1040 mensen suïcide vanwege een psychische stoornis (van 1825 suïcides in totaal). Door euthanasie stierven in 2021 115 psychiatrische patiënten.

Onderzoekers van ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum en de Universiteit voor Humanistiek vroegen zich af hoe nabestaanden het rouwproces ervoeren. In hoeverre verschilt dat na euthanasie in vergelijking met zelfdoding? Deze vragen kwamen aan bod in een vragenlijst en tijdens diepte-interviews met 27 nabestaanden. Twaalf van hen hebben te maken gehad met euthanasie, vijftien met suïcide.

De onderzoekers beseffen dat de steekproef van 27 klein is, al wijzen de bevindingen sterk in dezelfde richting. Dat staat in het wetenschappelijke artikel, dat onlangs is gepubliceerd.

Nabestaanden melden na euthanasie van hun partner aanzienlijk minder rouwklachten dan na suïcide, zegt Geert Smid, onderzoeksleider en rouwexpert. “Dat komt doordat ze goed afscheid konden nemen, wisten dat hun partner niet had geleden, en op het moment zelf vergezeld werden door professionals. Als dit allemaal ontbreekt, als een partner onaangekondigd en gewelddadig uit het leven stapt, ontstaan de meeste problemen. Bekend is dat nabestaanden dan een hoog risico lopen op langdurige rouw, posttraumatische stress, depressie en zelfs suïcide.”

Lees ook: [Rouwexpert Geert Smid: Als euthanasie niet kan, is het risico op zelfdoding hoog](#)

Omgeving weet vaak niets van Psychische aandoening

Uit de diepte-interviews blijkt bovendien dat veel achterblijvers zich na een zelfdoding niet gesteund weten door familie en vrienden, omdat hun gedrag in twijfel wordt getrokken – viel de suïcide niet te voorkomen? De omgeving weet vaak niets van de psychische problemen, soms zelfs de eigen kinderen niet. Patiënten verzwijgen hun problemen onder meer uit schaamte.

Bij euthanasie kunnen nabestaanden op meer begrip rekenen. Alleen al het feit dat de patiënt ervoor in aanmerking komt, beschouwt de omgeving als een bewijs dat hij zwaar moet hebben geleden.

Het verschil tussen euthanasie en zelfdoding is niet altijd even groot, zegt Smid. “Vaker dan gedacht leven partners samen naar de zelfdoding toe en nemen thuis op een mooie manier afscheid. Wel twijfelden nabestaanden of hun aanwezigheid strafbaar is en wanneer ze precies hulp moeten inroepen.”

Daarna volgt de ondervraging en het onderzoek door de politie. Bijzonder zwaar was dat ze tijdens het onderzoek worden weggehaald bij hun partners lichaam. Veel nabestaanden bepleiten in de interviews dat psychiaters vaker overgaan tot euthanasie.

Psychiaters voelen druk toenemen

Het aantal euthanasieverzoeken bij psychiaters is zeker tien keer zo hoog als het aantal ingewilligde verzoeken, zegt Sisco van Veen, psychiater en onderzoeker bij het Amsterdam UMC. En het groeit volgens hem ieder jaar. “Bijna alle psychiaters krijgen ermee te maken en voelen de druk toenemen.”

Ondanks de ‘onbekendheid en koudwatervrees’ hebben psychiaters in de afgelopen jaren steeds meer verzoeken ingewilligd. Uit Van Veens promotieonderzoek blijkt dat ze veel belang hechten aan een uitgebreide diagnose, een behandeling met op z’n minst medicatie en psychotherapie, en aandacht voor de maatschappelijke situatie.

De drempels voor euthanasie verlagen kan ook, maar hoe wenselijk is dat? Volgens Van Veen blijkt bij veel mensen met een psychiatrische stoornis de doodswens bij een adequate behandeling te verdwijnen. “Menigeen, zonder

het diepe lijden te willen bagatelliseren, heeft na een poging tot zelfdoding spijt en doet het nooit meer.”

Praten over suïcide kan anoniem bij 113 Zelfmoordpreventie: chat via www.113.nl, bel 113 of bel gratis 0800-0113

Lees ook:

Mirjam (30) krijgt [euthanasie voor haar psychisch lijden](#), en dat is zeldzaam: ‘Ik wil niet groots en meeslepend, ik wil normaal’

De wachtlijst voor euthanasie in de psychiatrie groeit. Het merendeel van de patiënten wordt afgewezen, maar niet Mirjam Akkersma. Zij krijgt deze maand euthanasie. ‘Het is gewoon te veel, het is echt te veel.’